

Сәулет, қала құрылысы және құрылыс
саласындағы мемлекеттік нормативтер
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ

Государственные нормативы в области
архитектуры, градостроительства и строительства
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

**АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ
КӘСПОРЫНДАРЫНЫҢ БАС ЖОСПАРЛАРЫ**

**ГЕНЕРАЛЬНЫЕ ПЛАНЫ
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ**

**ҚР ҚН 3.01-04-2014
СН РК 3.01-04-2014**

**Ресми басылым
Издание официальное**

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс,
тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын
басқару комитеті

Комитет по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и
управления земельными ресурсами
Министерства национальной экономики Республики Казахстан

Астана 2015

АЛҒЫ СӨЗ

- 1 **ӘЗІРЛЕГЕН:** «ҚазҚСҒЗИ» АҚ, «Монолитстрой-2011» ЖШС
- 2 **ҰСЫНҒАН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің Техникалық реттеу және нормалау басқармасы
- 3 **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің 2014 жылғы 29-желтоқсандағы № 156-НҚ бұйрығымен 2015 жылғы 1-шілдеден бастап

ПРЕДИСЛОВИЕ

- 1 **РАЗРАБОТАН:** АО «КазНИИСА», ТОО «Монолитстрой-2011»
- 2 **ПРЕДСТАВЛЕН:** Управлением технического регулирования и нормирования Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства национальной экономики Республики Казахстан
- 3 **УТВЕРЖДЕН (Ы) И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ:** Приказом Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства Национальной экономики Республики Казахстан от 29.12.2014 № 156-НҚ с 1 июля 2015 года.

Осы мемлекеттік нормативті Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органының рұқсатысыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ.....	IV
1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ.....	1
2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР	1
3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР	2
4 МАҚСАТТАРЫ МЕН ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАРЫ	3
4.1 Нормативтік талаптардың мақсаттары.....	3
4.2 Функционалдық талаптары	4
5 ЖҰМЫС СИПАТТАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР.....	5
5.1 Өндірістік аумақтар мен кәсіпорындарды орналастыру	5
5.2 Ауылдық елді мекендердің өндірістік аумақтарының бас жоспарларының схемалары және ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының бас жоспарлары	9
5.3 Қоршаған ортаны қорғау	11
5.4 Инженерлік дайындау мен абаттандыру	13
5.5 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының алаңдарын қорғау	14
5.6 Инженерлік желілерді орналастыру	15
6 ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР	15
7 ЖАЗАТАЙЫМ ОҚИҒАЛАРДЫҢ ҚАУІПСІЗДІГІ МЕН ПАЙДАЛАНУ КЕЗІНДЕГІ ҚОЛЖЕТІМДІЛІККЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР	16
7.1 Нормативтік талаптары.....	16
7.2 Ғимараттар мен имараттардың арасындағы кіру жолдары, өту жолдары мен арақашықтықтары	16
7.3 Аумақтың мүгедектер мен халықтың қимылы шектеулі топтары үшін қолжетімділігі.....	17

КІРІСПЕ

Осы құрылыс нормалары құрылыс нормалары «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігі» техникалық регламентінің, сонымен қатар Қазақстан Республикасының басқа нормативтік құқықтық актілердің және экономикалық дамыған елдерде қолданылатын шетелдік аналогтарға сәйкес техникалық реттеу саласындағы басқа да нормативтік техникалық құжаттардың талаптарына сай әзірленген.

Осы құрылыс нормалары басты бағыты – өндірісте еңбек қызметі үшін қолайлы және экологиялық қауіпсіз орта жасауда азаматтар мен қоғамның заңмен қорғалатын мүдделерін, сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметіндегі мемлекеттік реттеуді дамытуды, жобалық және құрылыс өнімін тұтынушылардың құқығын қорғауды, құрылыстың сенімділігі мен қауіпсіздігін қамтуды, пайдалануға беру кезінде соғылған объектілердің тұрақты функционерлеуін қамтамасыз ету.

Осы құрылыс нормалары:

- ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының схемаларын орналастыру мен сәулет-жоспарлық ұйымдастырудың нормативтік талаптарының мақсаттарын белгілейді;

- ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының бас жоспарларына қойылатын функционалдық талаптарды қалыптастырады.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ
БАС ЖОСПАРЛАРЫ**

**ГЕНЕРАЛЬНЫЕ ПЛАНЫ
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ**

Енгізілген күні 2015-07-01

1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

Осы құрылыс нормасы жаңа жобаланатын, кеңейтілетін және реконструкцияланатын ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының аумақтарын жоспарлық ұйымдастыру жобаларын (ары қарай – бас жоспарлар) өңдеуге, сонымен қатар «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Қазақстан Республикасының заңының, Қазақстан Республикасының Жер кодексінің талаптарын қамтамасыз ету мақсатында ауылды мекендердің өндірістік аймақтарының аумақтарын жоспарлық ұйымдастыру схемаларын өңдеуге таратылады.

Осы құрылыс нормаларының ережелерін түрлі меншік түрлері мен ұйымдастырушылық-құқықтық нысандарындағы ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының бас жоспарларын өңдеу кезінде сақтау керек.

2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Осы құрылыс нормаларын қолдану үшін келесі сілтемелік нормативтік құжаттар керек:

Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 16-шілдедегі № 242-ІІ «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» заңы.

2007 жылғы 9-қаңтардағы №212-ІІІ «Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі».

2003 жылғы 20-маусымдағы № 442-ІІ «Қазақстан Республикасының Жер кодексі».

2003 жылғы 9-шілдедегі № 481-ІІ «Қазақстан Республикасының Су Кодексі».

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 17-қарашадағы № 1202 қаулысымен бекітілген «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігі туралы» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 16-қаңтардағы №14 қаулысымен бекітілген «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 29-тамыздағы №796 қаулысымен бекітілген «Ғимараттарды, құрылыстарды, үй-жайларды автоматты өрт сөндіру және автоматты өрт сигнализациясымен, хабарлау және өрт кезінде адамдарды эвакуациялауды басқарумен жабдықтауға қойылатын талаптар» техникалық регламенті.

ҚР ҚНжЕ 3.01-01-2008* Қала құрылысы. Қала және ауыл мекендерінің жобалануы және құрылысы.

ҚР ҚН 3.01-04-2014

ҚР ҚНЖЕ 2.04-01-2010 (2011 бас.) Құрылыс климатологиясы.

ҚР ҚНЖЕ 2.03-10-2002* (2006 бас.) Су басқан және судың деңгейі көтерілген аймақтардағы инженерлік қорғау.

ҚР ҚНЖЕ 2.03-30-2006 (2008 бас.) Сейсмикалық аудандардағы құрылыс.

ҚР ҚНЖЕ 3.05.04-85* «Сумен жабдықтау мен кәріздің сыртқы желілері және имараттары».

ҚР ҚН 3.01-03-2011 Өнеркәсіптік кәсіпорындардың бас жоспарлары.

ҚР ҚН 3.03-01-2013 Автомобиль жолдары.

МҚН 3.02-05-2003 Халықтың қимылы шектеулі топтары үшін ғимараттар мен құрылыстардың қолжетімділігі.

ҚР ЕЖ 3.01-104-2012 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының бас жоспарлары.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2005 жылғы 8-шілдегі № 334 бұйрығымен бекітілген «Өндірістік объектілерді жобалауға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық-эпидемиологиялық ережелері мен нормалары.

ЕСКЕРТПЕ Осы құрылыс нормаларын пайдалану кезінде сілтемелік құжаттардың әрекетін ағынды жыл жағдайы бойынша жасалатын және ай сайын шығарылатын ақпараттық бюллетень-журналға сай келетін ақпараттық «Қазақстан Республикасы аумағында әрекет ететін сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық және нормативтік-техникалық актілердің тізбесі», «Қазақстан Республикасының стандарттау жөніндегі нормативтік құжаттарының көрсеткіші», «Қазақстан Республикасының стандарттау жөніндегі мемлекетаралық нормативтік құжаттарының көрсеткіші» каталогтары бойынша тексеру мақсатқа сай келеді. Егер сілтемелік құжат ауыстырылған (өзгертілген) болса, онда осы нормативтерді пайдалану кезінде ауыстырылған (өзгертілген) құжатты басшылыққа алу керек. Егер сілтемелік құжат ауыстырылмай алынып тасталған болса, онда оған сілтеме жасалған ереже осы сілтемені қозғамайтын бөлікте қолданылады.

3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

Осы құрылыс нормаларында терминдер тиісті анықтамаларымен қолданылады:

3.1 Нормативтік талаптардың мақсаты: Нормативтік талапты орындаумен неге қол жеткізу керектігінің тұжырымдамасы.

3.2 Функционалдық талап: Нормативтік талаппен белгіленген мақсаттың орындалуын қамтамасыз ету үшін объектінің функционерленуін сапалы дәрежеде сипаттау.

3.3 Вертикаль жоспарлау: Кәсіпорын алаңының жер бедерін жер қазу жұмыстарының ең кіші көлемін жасай отырып және үстінгі қабаттағы сулардың бұруын қамтамасыз ете отырып ұйымдастыру.

3.4 Зооветеринарлық алшақтық: Жануар індеті мен жануарлардың басқа ауруларының таралуына жол бермейтін мал бағушы кәсіпорындармен арасындағы минималды қашықтық.

3.5 Бас жоспар: Жер телімін жоспарлау ұйымының схемасы; елді мекендерде құрылыс қызметін реттеуші, халықтың мекен ету қауіпсіздігі жағдайын айқындайтын, қажетті санитарлық-гигиеналық, экологиялық талаптарды қамтамасыз ететін құрылыс құжатының бір түрі; басты заңды құжат болып табылады және Қазақстан Республикасы Заңына сәйкес бекітіледі.

3.6 Жаңа құрылыс: Қайта құрылып жатқан кәсіпорынның негізгі, көмекші және қызмет көрсетуге арналған объектілер кешенінің ғимараты, сонымен қатар, жойылған кәсіпорын орнына, әрі қарай қолданысы техникалық, экономикалық немесе экологиялық шарттармен мақсатқа сай деп танылған жаңа алаңдағы құрылыс.

3.7 Қоршаған орта: Ауаны, суды, жерді, табиғи ресурстарды, флораны, фаунаны, адамды және олардың қарым-қатынасын қоса, ұйым қалыптасатын сыртқы орта.

3.8 Құрылыс объектісі: Кәсіпорын аясында құрылыс ұйымдары атқаратын ғимараттар, мекемелер, көліктік және инженерлік байланыстар, өндірістік кешендер мен жұмыстың басқа да түрлері.

3.9 Кәсіпорынды жоспарлау мен құрылысын салу: Аумақты едәуір тиімділікпен қолдануды қамтамасыз ете отырып, технологиялық үрдістерге сәйкес ғимараттар мен мекемелер, бөлек ғимараттар арасында қысқа көліктік қатынас, инженерлік желілерді ақылға сыйымды орналастыру мен аумақты көгалдандыру мен жақсылап жабдықтаудың жоғары деңгейі.

3.10 Кәсіпорын: Негізгі, көмекші және қызмет көрсетуші мақсаттағы объектілер кешені.

3.11 Қолданыстағы кәсіпорындарды реконструкциялау: Негізгі, көмекші және қызмет көрсетуші мақсаттағы сәйкес объектілерді өндірістің техникалық-экономикалық деңгейін арттыру мақсатында қайта құру.

3.12 Рекультивация: Ауыл шаруашылығы кәсіпорнының шаруашылық қызметімен бұзылған аумақты арнайы технологиялар қолдана отырып, топырақты, өсімдікті және жер бедерін қалпына келтіруге бағытталған қалпына келтіру.

3.13 Санитарлық-қорғаныс аумағы: Объектіні штатты тәртіпте қолдану кезінде халық қауіпсіздігі дейгейін қамтамасыз етуші кеңістік пен өсімдік аймағы.

3.14 Мал қорымы: Өлген ауыл шаруашылығы малдары мәйіттерін жерге көмген жер.

3.15 Қолданыстағы кәсіпорындарды техникалық жабдықтау: Алдыңғы қатарлы технологиялар мен техникалар енгізу негізінде кәсіпорындар мен жеке өнеркәсіптердің техникалық-экономикалық деңгейін арттыру бойынша шаралар кешені.

4 МАҚСАТТАРЫ МЕН ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАРЫ

4.1 Нормативтік талаптардың мақсаттары

Нормативтік талаптардың мақсаттарына:

- табиғи экологиялық жүйелердің тұрақты қалыптасуын, табиғи кешендердің, ландшафтардың және ерекше қорғалатын аумақтарды ластанудан және шаруашылық немесе басқа да қызметтің негативті әсерлерінен қорғауды қамтамасыз ету;

- өндірісте еңбек қызметіне қажетті жағдайларды жасау мен кәсіпорындардың құрылысы, пайдалануға беру және жою процестерінде адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуді қоса, өндірістік ортаның жағымсыз әсерлерінен адам өмірі мен денсаулығын сақтау;

- адамдардың өмірі мен денсаулығын сақтау, олардың санитарлық гигиенасын бұзу қаупінің алдын-алу;

- ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының технологиялық процестеріне жауап беруші, сонымен қатар құрылыс ауданының табиғи-климаттық жағдайларының есебімен ғимараттар мен имараттарды оңтайлы орналастыру арқылы аумақты тиімді пайдалану жатады.

4.2 Функционалдық талаптары

Осы құрылыс нормалары қолдану үшін міндетті жалпы функционалдық, жобалауға, құрылыс салуға, реконструкциялауға және жұмыс істеушілердің денсаулығын сақтау мен қоршаған ортаны техногендік ықпалдардың әсерінен қорғауға қажетті еңбек жағдайын қамтамасыз ететін кәсіпорынды техникалық алғашқы жарактандыруға қойылатын қауіпсіздіктің гигиеналық талаптарын, оның ішінде:

- ауыл шаруашылығы бағытындағы жаңа, кеңейтілетін, реконструкцияланатын, сонымен қатар қолданыстағы объектілерді орналастыру үшін қолданыстағы жер, су, орман, қала құрылысы және басқа да заңнамаларға сәйкес алаң таңдауға қойылатын талаптарды;

- ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын рекреациялық (су, орман, ландшафттық) аумақтарда, сумен жабдықтау көздерінің санитарлық қорғау, өзендердің, теңіздердің сумен қорғау және жағажай аймақтарында, шипажайлардың күзетілетін аймақтарында орналастыруға қойылатын талаптарды;

- ауылдық елді мекендердің өндірістік аймақтарының бас жоспарларының және:

а) ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының селитебтік аймақтармен және өндірістік аумақтың құрамындағы басқа да ауыл шаруашылығы кәсіпорындарымен жоспарлық байланысы;

б) ауыл шаруашылығы және өнеркәсіптік кәсіпорындардың бір жер телімінде экономикалық тұрғыдан мақсатқа сай бірлестіру мен қосалқы және қызмет ететін мақсаттағы ортақ объектілерді ұйымдастыру;

в) кәсіпорындарды, ғимараттар мен имараттарды, оның ішінде инженерлік желілерді олардың арасындағы тиісті минималдық қашықтықты сақтай отырып, орналастыру;

г) қоршаған ортаны өндірістік қалдықтар мен қоқыстардан қорғауға қатысты шаралар және қалдықтарды залалсыздандыру, пайдалану мен көмуге қатысты шаралар;

д) кәсіпорындарды кеңейту мүмкіндіктері;

е) құрылыс және монтаж жұмыстарын индустриалдық әдістермен жүзеге асыру;

ж) кәсіпорындарды құрылыс салу мен пайдалануға беруді қосу кешені немесе кезек арқылы жүзеге асыру;

з) құрылыс салу кезінде зақымдалған жерлерді қалпына келтіру (рекультивациялау), және аз өнімді жерлерге алынатын, топырақтың құнарлы қабатын төсеу;

и) жоспарланған шешімдердің техника-экономикалық тиімділігі қарастырылуы керек ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының бас жоспарларының схемаларын әзірлеуге қойылатын талаптарды белгілейді.

5 ЖҰМЫС СИПАТТАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

5.1 Өндірістік аумақтар мен кәсіпорындарды орналастыру

5.1.1 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын тұрғын пункттерін салу мен жоспарлау жобалары анықталған тәртібінде бекітілгендей өндірістік аймақтарда және ҚР ҚНЖЕ 3.01-01 «Қала құрылысы. Қала және ауыл мекендерінің жобалануы және құрылысы» тәртіптеріне сәйкес орналастыру керек.

5.1.2 Ауыл қоныстарының өндірістік аймағында мал шаруашылығы, құс және аң өсіретін кәсіпорындарды, қатты минералды тыңайтқыштар мен мелиоранттар қоймаларын, химиялау мен пестицидтердің сұйық заттарының қоймаларын, тұт ағашының жібек құртын өсіру және өңдеу, егін жинаудан кейінгі астық пен түрлі мәдениеттер мен шөптердің дәндерін өңдеу кәсіпорындарын, ауыл шаруашылығы өнімдерін өңдеу және сақтау, автомобильдер мен ауыл шаруашылығы машиналарын сақтау, техникалық қызметі және сақтау, жергілікті материал бөлшектері мен бұйымдар, құрылыс конструкцияларын жасау кәсіпорындарын, машинасынау станцияларын, машинатехнологиялық станцияларын, инновациялық орталықтар, ветеринарлық мекемелер, жылыжайлар, көкөністер мен көшеттерді өсіруге арналған жылыжай комбинаттарын, көшетханалар, кәсіптік цехтар, материалдық қоймалар, көліктік, энергетикалық және басқа кәсіпорындармен байланысты, сондай-ақ ішкі және сыртқы байланыстарды қамтамасыз ететін байланыс нысандарын орналастыру керек.

ЕСКЕРТПЕ Мал шаруашылығы және құс өсіретін кәсіпорындардың қуаттылығын анықтау және орналастыру аталмыш кәсіпорындар шығаратын қалдықтарда бар органикалық тыңайтқыштар пайдаланылатын жерлердің болуына қарай жасады.

5.1.3 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын орналастыру үшін ауыл шаруашылығына пайдаланылатын сапасы төмен жерлердегі алаңдар мен жол арналарын таңдау керек.

Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын су объектілері маңында орналастыру кезінде 2003 жылғы 9-шілдедегі № 481-ІІ Қазақстан Республикасының Су кодексінің талабын басшылыққа алған жөн.

Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын мемлекеттік орман қорының жерлерінде мемлекеттік басқару мекемелерінің келісімі бойынша аз құнды зауықтану және бұталар салынған немесе орманмен жабылмаған телімдерде орналастыруға рұқсат етіледі.

Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын егістік жерлерде, кептірілген жерлер мен көп жылдық жеміс көшеттері отырғызылатын, су сақталатын, қорғалатын жерлер мен тағы басқа бірінші топтағы ормандар салынатын жерлерде орналастыру мемлекеттік басқару органдарының рұқсатымен ерекше жағдайларда ғана жүзеге асырылады.

5.1.4 ҚР ҚНЖЕ 2.03-10 (2006 бас.) «Су басатын және су деңгейінің көтерілу аймақтарындағы инженерлік қорғаныш» талаптарына сәйкес ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын апаттық су басатын, бөгеттер мен тоғандардың қирауы мүмкін аймақтарда орналастыруға рұқсат етілмейді.

5.1.5 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын орналастыру кезінде өзара арақашықтығын ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2005 жылғы 8-шілдедегі № 334 бұйрығымен бекітілген «Өндірістік объектілерді жобалауға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық-эпидемиологиялық ережелер және нормалары

ҚР ҚН 3.01-04-2014

бойынша анықталған санитарлық-қорғау аймақтарына сай, сонымен қатар ҚР Үкіметінің 16.01.2009 жылғы №14 қаулысымен бекітілген «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламентінің өрттен қорғау талаптарын ескерумен орнату керек.

Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының алаңдарын салудың ұсынылатын минималдық тығыздық көрсеткіштері ереже жиынтығы түрінде берілген.

5.1.6 Электр қуатын беру, байланыс жоларналары мен жергілікті мазмұндағы басқа желілік құрылғыларды ҚР ҚБҚ 4.04-191 «Қалалық және ауылдық электр желілерін жобалау бойынша әдстемелік нұсқау» есебімен ауыл шаруашылығына пайдаланылатын бос жер аумақтары байланыстарға еркін жетуін қамтамасыз ету үшін жоларналар, орман алқаптары, жол бойларындағы егіс айналымдарының шекарасында орналастыру керек.

5.1.7 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын, ғимараттары мен имараттарын:

1) тұрмыстық қалдықтар, тазартқыш құрылыстар, мал қорымы, тері шикізаттарына арналған полигондардың бұрынғы орындарында;

2) кен пайдалану жөніндегі мемлекеттік органдардың келісімінсіз пайдалы қазбалар жатқан алаңдарда;

3) тақта тастық шахталар мен көмір түрлері үйінділерінің қауіпті аймақтары және байыту фабрикаларында;

4) кәсіпорындар, ғимараттар мен құрылыстардың құрылысы мен пайдаланылуына қауіп төндіретін жылжымалар, сел ағындары, қар көшкіндерінің аймақтарында;

5) емдеу-сауықтыру орындары мен шипажайлардың тау-санитарлық қорғау, санитарлық аймақтардың барлық аймақтарындағы минералды көздер және сумен жабдықтау көздерін санитарлық қорғау аймақтарында;

6) қалалардың жасыл аймақ жерлерінде;

7) қадағалау мекемелерімен бекітілген мерзімінің аяқталуына дейін органикалық және радиоактивті қалдықтармен ластанған жер телімдерінде;

8) қорық жерлерінде;

9) қала құрылысы, сәулет, мәдениет, тарих нысандары жататын мәдени мұра нысандарын қорғау аймақтарымен қатар, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жерлерінде ҚР ҚБҚ 1.02-01 «Қазақстан Республикасының сәулет өнері ескерткіштерін және қала құрылысын қайта құру және қайта жаңарту құжаттамаларын дайындау реті, келісуі, сараптамалануы, бекітілуі және құрамы жайлы нұсқау» негізінде салуға жол берілмейді.

ЕСКЕРТПЕ 1 Мал шаруашылығы, құс және аң өсіретін кәсіпорындарды өзендер мен көлдер аймақтарында орналастыруға рұқсат етілмейді.

ЕСКЕРТПЕ 2 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын, ғимараттары мен имараттарын қоныс бекеттерін сумен қамту көздерін санитарлық қорғау аймақтарының екінші белдігінде орналастыру осы нормалардың 10.4 тармағынан басқа «Өндірістік объектілерді жобалауға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық-эпидемиологиялық ережелер және нормаларына сәйкес рұқсат етіледі.

ЕСКЕРТПЕ 3 Құс фабрикалары мен өндірістік типтегі шошқа өсіретін кешендерді қоныс бекеттерін сумен қамту көздерін санитарлық қорғау аймақтарының екінші белдеуінде орналастыруға рұқсат етілмейді.

ЕСКЕРТПЕ 4 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын, ғимараттар мен имараттарын қоныс бекеттерін сумен қамту көздерін санитарлық қорғау аймақтарының үшінші белдеуінде орналастыру бақылау және қадағалау мекемелерімен белгіленген нысандарды орналастыру жөнінде келісілген шартпен, шипажайдың емдеу құралдарына кері әсер етпейтін болса, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы заңнамаға сәйкес рұқсат етіледі.

ЕСКЕРТПЕ 5 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын, ғимараттары мен имараттарын мемлекет

қорықтарының қорғалатын аймақтарында, ұлттық парктерінде орналастыру жобаланған нысандардың құрылысы немесе олардың пайдаланылуы мемлекеттік қорықтар мен ұлттық саябақ жерлерінің пайдалану тәртібі бұзылмаса және оның сақталуына қауіп төндірмейтін болса рұқсат етіледі.

5.1.8 Мал шаруашылығы, құс және аң өсіретін кәсіпорындар, ветеринарлық мекемелерді қоныс аймақтары мен басқа ауыл шаруашылығы объектілерінің ық жағына қарай орналастырған жөн.

Минералды тыңайтқыштар мен өсімдіктерді қорғаудың химиялық құралдар қоймасын тұрғын, қоғамдық және өндіріс аймақтарының жағына қарай ҚР ҚНЖЕ 2.04-01 «Құрылыс климатологиясы» сай орналастырған жөн.

5.1.9 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының құрылысына арналған алаңдарды таңдаудың жүргізілуі ауыл шаруашылығына пайдаланылатын жерлерді алумен байланысты ауыл шаруашылығы өнімдерінің шығындары және жер телімдерін алу себебінен болған шығындарды өтеу мен жердің ең үнемді пайдаланылуы ескеріліп орналастырылуы мүмкін нұсқаларын қарастыру қорытындылары негізінде техника-экономикалық есептеулері жағынан нақтыланған болуы керек.

5.1.10 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын кеңейту үшін жер телімдерін сақтық қорда сақтау, тәртіп бойынша, аталған кәсіпорын алаңдарының шекарасынан тыс орналасқан жерлер есебінен рұқсат етіледі. Алаңдарды таңдау кезінде берілген тәртіп бойынша, шекаралас жер телімдерін қосымша кесіп беру мүмкіндігі осы мақсатпен қарастырылуы тиіс.

Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының алаңдарындағы жер телімдерін сақтық қорда сақтау техника-экономикалық негіздеулерге сәйкес жобалау талабы бойынша ғана қарастырылуына рұқсат етіледі.

5.1.11 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын Қазақстан Республикасының Су кодексінің ережелеріне сәйкес және кәсіпорынның су нысандарымен тікелей байланысы болмаған жағдайда су нысандарының маңы мен су қоймалық аймақтар шекарасында орналастыру кезінде жағалаудағы қорғау белдеуін ескеру қажет. Жағалаудағы қорғау белдеуінің ені Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 9-маусымдағы № 481-ІІ Су кодексінің талаптарымен анықталады.

5.1.12 Қатты минералды тыңайтқыштар, мелиоранттар қоймаларын, химиялау мен пестицидтердің сұйық заттарының қоймаларын, мал шаруашылығы, құс өсіретін кәсіпорындар мен аң өсіретін фермаларды орналастыру кезінде зиянды заттар, қи, тезек пен калдың су қоймаларына түсуін болдырмау жөніндегі шаралар сақталу қажет.

5.1.13 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын радиостанциялар, кәсіпорындар мен қатты әсер ететін зиянды заттар қоймасы, сондай-ақ басқа да арнайы қолданылатын нысандар мен кәсіпорындар аймағында орналастырған кезде жобаланған ауыл шаруашылығы кәсіпорындарынан белгілі нысандарға дейінгі арақашық қолданыстағы санитарлық нормаларға сәйкес қабылдану керек.

5.1.14 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын жарылғыш заттар, олардың негізіндегі материалдар мен бұйымдарды жасау мен сақтау нысандарының маңында орналастыру тыйым салынған (қауіпті) аймақтардың шекаралары мен анықталған тәртіппен бекітілген арнайы нормативтік құжаттар бойынша белгіленетін аймақтарды ескерумен жүзеге асыру қажет.

ҚР ҚН 3.01-04-2014

5.1.15 Қазақстан Республикасының авиация жөніндегі мемлекеттік комитетімен жаңа құрылысты орналастыру немесе қолданыстағы:

- байланыс, электр қуатын беру (сонымен бірге жоғарғы вольтты) линиялары және басқа да радиотехникалық құралдардың қалыпты жұмысына кедергі келтіруі мүмкін радио- мен электр магнитті сәулелену нысандары, орналасқан орнына тәуелсіз;

- жарылу қаупі бар объектілер, орналасқан орнына тәуелсіз;

- 2010 жылғы 15 шілдедегі № 339-IV «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» ҚРЗ қабылданатын аэродром аймақтарындағы жұмысты көруді нашарлататын өзге кәсіпорындар мен құрылыс объектілерін өзгертуді келісу керек.

Аэродромдарға жататын жерлерде аң өсіретін, мал шаруашылығы фермаларын, мал соятын және құстардың массалық көбеюіне ықпал ететін басқа нысандардың қалдықтарын көму және/немесе сақтау нысандарын орналастыруға рұқсат етілмейді.

5.1.16 Әуе кемелерінің ұшуына қауіп төндіретін немесе аэродромдардың радиотехникалық құралдарының қалыпты жұмысына кедергі келтіруі мүмкін ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын орналастыру тәртібін 2010 жылғы 15-шілдедегі № 339-IV «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» ҚРЗ бойынша қабылдау керек.

5.1.17 Қоршаған ортаға өндірістік ластайтын заттарды шығаратын көздер болып табылатын технологиялық үдерістері бар ауыл шаруашылығы кәсіпорындары тұрғын және қоғамдық ғимараттардан санитарлық-қорғау аймақтарымен бөлектенуі қажет.

Санитарлық-қорғау аймақтарының көлемін ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2005 жылғы 8-шілдедегі № 334 бұйрығымен бекітілген «Өндірістік объектілерді жобалауға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық-эпидемиологиялық ережелер және нормалары бойынша қабылдау қажет.

Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын басқа кәсіпорындардың санитарлық-қорғау аймақтарында орналастыру және санитарлық-қорғау аймақтарының аймақтарын ауыл шаруашылығы қажеттіліктері үшін пайдалану ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2005 жылғы 8-шілдедегі № 334 бұйрығымен бекітілген «Өндірістік объектілерді жобалауға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық-эпидемиологиялық ережелер және нормалары бойынша анықталады.

5.1.18 Санитарлық-қорғау аймағының шамасын тек есептік жолмен алынған деректердің негізінде қысқартуға жол берілмейді.

5.1.19 Санитарлық-қорғау аймағында ұжымдық немесе жеке саябақ және бау-бақша телімдерін орналастыруға тыйым салынады.

5.1.20 Санитарлық-қорғау аймағының шекараларында және өнеркәсіптік алаңдардың аумағында азық өнеркәсібінің кәсіпорындарын, сонымен қатар азық өнеркәсібі үшін ыдыс, жабдықтар ж.с.с. шығаратын өндіріс кәсіпорындарын, дайын тамақ қоймаларын, су және ауыз су мақсатындағы сусындарды өндіретін кәсіпорындарды, ауыз суын дайындайтын және сақтайтын су жіберу имараттарының кешендерін орналастыруға тыйым салынады.

5.1.21 Спорт имараттарын, бақтарды, білім беру мекемелерін, көпшілікке ортақ емдеу-сауықтыру және сауықтыру мекемелерін санитарлық-қорғау аймақтарының аумағында орналастыруға жол берілмейді.

5.1.22 Санитарлық-қорғау аумақтарының шекарасында:

а) азық-түліктің өндірісі үшін қолданылмайтын техникалық дақылдарды өсіруге арналған ауыл шаруашылығы жерлерін;

б) кәсіпорындарды, олардың зияндылықтың төмен класты өндірістері бар жеке ғимараттар мен имаратарын (орналастыратын СҚА негізгі өндірістің құрамына аналогтық қалдық объектілері бар болған кезде, СҚА шекарасында және оның шегінде суммарлық есептеген кезде гигиеналық нормативтердің міндетті талаптарының бар болуы керек);

в) өрт бөлімшелерін, бидай, жемістер, көкөністер мен картоп қоймаларын (қамбаларын), өсімдік тәлімбақтарын, моншаларды, кір жуатын үй-жайларды, гараждарды, автомобиль мен мотоциклдердің жеке тұрақтарының алаңдарын, авто жанармай станцияларын, басқару ғимараттарын, кәсіпорын жұмысшыларына арналған спорт-сауықтыру имараттарын;

г) кезекші апаттық қызметкерге арналған тұрғын емес үй-жайларды және кәсіпорындарды, қоғамдық және жеке көлікті сақтауға арналған имараттарды, жергілікті және транзиттік коммуникацияларды, ЛЭП, электр станцияларын, мұнай және газ құбыр жолдарын, техникалық сумен жабдықтаудың артезиандық ұңғымалары, техникалық суды дайындауға арналған су суытатын имараттар, кәріздік сорғыш станциялары, айналмалы сумен жабдықтау имараттары, өнеркәсіптік алаңдарды, кәсіпорындар мен санитарлық-қоршау аймақтарды көгалдандыруға арналған өсімдік тәлімбақтарын орналастыруға жол беріледі.

5.1.23 Мал шаруашылығы, құс және аң өсіретін кәсіпорындардың санитарлық-қорғау аймақтарының шекарасында селитебтік аймақ жағынан бұталы-ағаштыалқап қарастырылуы керек.

Қалған ауыл шаруашылығы кәсіпорындары үшін елді зиянды заттардың қалдықтарын атмосфералық ауаға әсер етуінен сақтайтын, күрделі құрылыстың әрбір жобаланатын объектісі үшін қажетті іс-шаралар қарастырылуы керек.

5.2 Ауылдық елді мекендердің өндірістік аумақтарының бас жоспарларының схемалары және ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының бас жоспарлары

5.2.1 Ластайтын заттарды шығаратын қайта құрылымдағы ауыл шаруашылығы кәсіпорындары үшін ең жетілген өндіріс технологияларын енгізуді, лайстайтын заттарды ұстау және пайдаға асыру бойынша ең тиімді құралдар мен қондырғылардың қолданылуын қарастырған жөн 2007 жылғы 9-қаңтардағы №212-III «Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі» мен ҚР Үкіметінің 17.11.2010 жылғы №1202 қаулысымен бекітілген «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігі туралы» техникалық регламентінің талаптарын ескеру керек.

5.2.2 Өндірістік аймақтың аумақтары, өзендер, сондай-ақ жалпы желідегі темір және автомобиль жолдарымен оқшауланған телімдерге бөліну қажет емес.

5.2.3 Белгілі нысандар үшін ұқсас технологиялық үдерістердің ерекшеліктеріне; санитарлық, зооветеринарлық және өртке қарсы талаптар; жүк айналысы; қызмет көрсететін көліктер түрі, су, бу, электр қуатын тұтынуға сәйкес ауыл қоныстарының бекеттеріндегі өндірістік аймақтарда орналасатын ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын құрылыс кезегін ескерумен телімдерді ұйымдастыра отырып:

ҚР ҚН 3.01-04-2014

- кәсіпорын алаңдарын;
- қосымша өндірістердің жалпы нысандарын;
- қоймалық аймақтарын біріктіру керек.

5.2.4 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының алаңдарын:

- зауыт алдындағы (кәсіпорын шекараларынан тыс өтетін аудандарда) аймаққа;
- негізгі өндіріс аймағына;
- қосымша өндіріс аймағына;
- өндіріс қалдықтарын сақтау және қайта өңдеу аймағына бөлу керек.

Аймақтандыру құрылыстың нақты шарттарын ескеруі керек.

5.2.5 Ауыл шаруашылығы кәсіпорны алаңдарының бас өту бекетін жұмыс істейтіндердің негізгі келетін немесе кіреберіс жағынан қарастыру керек.

5.2.6 Жоспарлық шешімдер мен ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының құрылыстар мен ғимараттар болжамы технологиялық жобалау нормаларына сәйкес қабылдану қажет.

5.2.7 Қыс бойына қар жамылғысы 50 см артық солтүстік аудандарда кәсіпорын алаңдарының тура желдетілетінін ескерген жөн, ҚР ҚНжЕ 2.04-01-2010 «Құрылыс климатологиясы».

5.2.8 Ветеринарлық мекемелер (ветеринарлық және санитарлық өткізгіштерінен басқа), қазандар, ашық типті тезек сақтағыштарын мал шаруашылығы, құс және аң өсіретін ғимараттардан ық жағына қарай орналастыру керек.

5.2.9 Жылыжайлар, көшетханалар мен күн астындағы темекі кептіретін орындарды, топырақ суларының ең жоғарғы деңгейімен оңтүстік немесе оңтүстік шығыс баурайларында орналастыру керек.

Жылыжайлар мен көшетханалардың жер телімдерін жоспарлау кезінде келесі талаптарды сақтау қажет:

негізгі құрылыстар жүйелік мақсаты бойынша (жылыжайлар, көшетханалар жылытатын жерлері бар алаңдар) топталу қажет, сонымен қатар, қиындық туғызатын үдерістерді механизациялау бойынша қажетті шараларды қамтамасыз ететін кіріс және шығыс жүйелері қарастырылуы керек;

жылыжайлар мен көшетханалардың қысқы желдерден табиғи қорғалуы қамтамасыз етілмеген жағдайда, қар мен желден қорғайтын белдеулер құрылысын қарастыру керек.

5.2.10 Ауыл шаруашылығы өнімдерінің камбалары мен қоймаларын топырақ суларының ең жоғарғы деңгейімен жақсы желдетілетін жер телімдерінде орналастыру қажет.

5.2.11 Мал шаруашылығы, құс және аң өсіретін кәсіпорындарды жоспарлау кезінде қатқыл азықтардың қоймалары мен азық цехтарын технологиялық жобалаудың сәйкес нормалары бойынша орналастыру керек.

5.2.12 Жартылай бекітілген аулаларды құрайтын ғимараттарды қайта құрылым шарттары немесе технология шарттары бойынша өзге жоспарлық шешімдер қабылдана алмайтын жағдайында пайдалануға рұқсат етіледі.

ЕСКЕРТПЕ 1 Бір-біріне үш ғимаратпен тұйықталған және еніне тереңдігінің қатынасы бірден артық шамасын құрайтын аула жартылай бекітілген болып есептеледі.

ЕСКЕРТПЕ 2 Солтүстік аудандардағы жартылай бекітілген ауланың ашық жағы желдердің басыңқы бағытынан ық жағына қарай қаралуы тиіс, ауланың басқа бағытында оның ашық бөлігі алдында ғимараттары немесе қоршаулары болуы керек.

5.2.13 Тұйықталған және жартылай тұйықталған аулаларда ғимараттарға жалғай салуларды қарастыру, сонымен қатар бөлек ғимараттар мен құрылыстар салу рұқсат етілмейді.

5.2.14 Ғимараттар мен имараттар арасындағы өртке қарсы алшақтықтар, жер үстіндегі ашық қоймалардан ғимараттар мен құрылыстарға дейінгі алшақтықтар, сондай-ақ аталған қоймалар арасындағы, жағу газдары үшін газгольдерден ғимараттар мен имараттарға дейінгі алшақтықтарды технологиялық жобалау нормалары бойынша қабылдау керек.

5.2.15 Жақын орналасқан ғимараттар маңындағы шеткі анық өзектер, әдетте, сәйкес келулері керек.

5.2.16 Әйнек ойықтары арқылы жарықтанатын ғимараттар мен имараттар арасындағы арақашықтық қарсы тұрған ғимараттар мен имараттардың жоғарғы ернеуіне дейінгі ең үлкен биіктігінен кем болмауы тиіс.

5.2.17 Ашық ауадағы жұмыс орындары немесе жылытылмайтын мекемелерден санитарлы-тұрмыстық мекемелерге дейінгі (дәретханалардан басқа) арақашықтықтар ережелер жиынтығымен мөлшерленеді.

Жұмысшыларды санитарлы-тұрмыстық мекемелерден көлікпен жұмыс орны мен қайта жеткізу кезінде жұмыс орындарынан аталған мекемелерге дейінгі арақашықтықтар мөлшерленбейді.

5.2.18 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының өндірістік және қосымша ғимараттарын технологиялық, құрылыс, санитарлы-гигиеналық, өртке қарсы және басқа нормалар, сондай-ақ қауіпсіздік шарттары бойынша рұқсатты және экономикалық негізделген біріктіру болған барлық жағдайда ірі ғимараттарға біріктіру керек.

Жеңіл өрттенетін және газдар мен жанатын сұйықтық қоймалары, сондай-ақ осыған ұқсас жобалардан басқа, трансформаторлық қосалқы станциялар, 20 кВ дейінгі кернеулі сұрыптау орындары, қандықтар, ауа компрессорлықтары, техникалық қызмет көрсету орындары, желдеткіш камералары мен қондырғылар, газдер мен жанбайтын сұйықтарды ауыстырып құятын сорабтар, аралық шығын қоймаларын талап бойынша, өндіріс ғимараттарына кіріктіру немесе оларға жалғай салумен жобалау керек.

5.3 Қоршаған ортаны қорғау

5.3.1 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының жалпы жоспарын жобалауда 09.01.07 жылғы №212-III Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің, ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2005 жылғы 8-шілдедегі № 334 бұйрығымен бекітілген «Өндірістік объектілерді жобалауға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық-эпидемиологиялық ережелер және нормалардың және басқа әрекеттегі нормалардың талаптарына сәйкес әзірленеді.

Қоршаған ортаға әсерін бағалау тізіміне ендірілген ауыл шаруашылығы кәсіпорындары үшін осы бағалауды 09.01.07 жылғы №212-III Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексімен сәйкес анықтау керек.

5.3.2 Атмосфералық ауаның жағдайына әсер етуші ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын орналастыруда 09.01.07 жылғы №212-III Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің және ҚР ҚНЖЕ 2.04-01 «Құрылыс климатологиясы» талаптары есепке алынуы қажет және мына жағдайларда рұқсат етілмейді:

ҚР ҚН 3.01-04-2014

- объектінің орналасуын жоспарланған орнындағы атмосфералық ауадағы ластандырушы заттардың фондық концентрациялары туралы деректер;

- атмосфералық ауаның сапасы бойынша күшейтілген талаптары бар аудандардың бар болуы және орналасуы;

- объектілерді орналастырудың жоспарланған ауданында орналасқан кәсіпорындарды дамыту жоспарлары;

- атмосфералық ауаны қорғау саласындағы салалық, аумақтық бағдарламалармен анықталған, атмосфералық ауаға ластайтын заттардың қалдықтарын төмендетуге қатысты көрсеткіштер.

5.3.3 Жабайы құстардың мекендеуі мен көбеюіне ықпал ететін ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын салу кезінде тиісті талаптар сақталуы керек.

5.3.4 Ауыл шаруашылығы қалдықтарын қолдану Атмосфералық ауаның жағдайына әсер етуші өнеркәсіптік кәсіпорындарды орналастыруда 09.01.07 жылғы №212-III Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің және ҚР ҚНЖЕ 2.04-01 «Құрылыс климатологиясы» талаптары есепке алынуына сәйкес жасалуы керек.

5.3.5 Минералды тыңайтқыштар мен өсімдіктерді қорғаудың химиялық құралдары қоймаларын салу кезінде ластаушы заттардың өзендер мен су қоймаларына түсуіне жол бермейтін қажетті шаралар қабылдануы тиіс.

Ластаушы заттардың су нысандарына түсуіне жол бермеу мақсатында минералды тыңайтқыштар мен өсімдіктерді сақтаудың химиялық қоймаларын 2003 жылғы 9-шілдедегі № 481-II «Қазақстан Республикасының Су Кодексі» және ҚНЖЕ 2.03-10 (2006 бас.) сәйкес орналастыру керек.

5.3.6 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындары алаңдарында құрылыс топырақтың құнарлы қабатының бұзылуы, ластануы, су басуы мүмкін жерлерде топырақтың құнарлы қабатын алып тастауды қарастыру керек.

Уақытша сақтау орындары мен шарттары, сонымен қатар топырақтың алынған құнарлы қабатын қолдану тәртібін жер телімдерін қолданысқа беретін органдар айқындайды.

5.3.7 Аэрозоль бөлінетін өндірістік кәсіпорындар зиянды заттардың шоғырлануының ұлғаюына ықпал ететіндіктен олардың қасына әсемдік су қоймаларын, су бұрқақтарын, жаңбыр қондырғыларын салмаған жөн.

5.3.8 Аса зиянды процесстері бар өндірістер мен тәжірибелері станциялар, жарылғыш және өртенгіш объектілер, және жанармай және тез жанатын материалдардың, улы және жарылғыш заттардың базисті қоймаларын техникалық регламенттер мен арнайы нормалардың талаптарына сәйкес орналастыру қажет.

5.4 Инженерлік дайындау мен абаттандыру

5.4.1 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарында инженерлік дайындыққа байланысты шараларды олардың инженерлік-геологиялық жағдайына, сонымен қатар, алаңда орналасқан құрылыс пен ғимараттардың көлемдік-жоспарлау шешімдеріне байланысты өткізу қажет.

5.4.2 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының, ғимараттар мен құрылыстардың алаңына жобалық белгілерді тағайындау барысында жер бедерін мүмкіндігінше сақтап

қалуды, оймалар мен уймелердің әртүрлілігін мүмкін болғанша кемітуді, топырақты мүмкіндігінше орнынан қозғамауды, атмосфералық сулардың кәсіпорын алаңынан жинап, бұрып жіберуді кемітуді алдын ала қарастырған жөн.

5.4.3 Құрылыс тығыздығы 25% тең болса ғана, біртұтас вертикаль тегістеуді іске асыруға болады.

Басқа жағдайларда тек ғимараттар мен құрылыс бар жерлерді ғана, яғни таңдамалы вертикаль тегістеуді жасаған дұрыс.

Сонымен қатар, таңдамалы тік тегістеуді тасты жер болғанда, орманды немесе көшет егістерді сақтап қалу және жағымсыз гидрогеологиялық жағдайларда іске асырады.

5.4.4 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын тау бөктерінде немесе етегінде салған кезде, аумақты су тасқынынан қорғау мақсатында, аймақтың жоғарғы бөлігінен таулы жыралар қарастырған жөн.

5.4.5 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының аумағында ащық су бұрғыш жүйесін қолдану қажет болған жағдайда, жасалатын ең кішкентай жыралар көлемі төмендегідей болуға тиісті.

5.4.6 Ғимаратқа кіретін темір жол рельсі басының деңгейі ғимараттағы таза еденнің деңгейімен тең болуы керек.

5.4.7 Кәсіпорын аумағы жергілікті нөсерлік кәрізбен жабдықталуы керек.

5.4.8 Жергілікті нөсер кәрізін орнату жобалау барысында анықталып, үстіңгі суларды жинайтын сыйымды ыдыспен, тазалау құрылғыларымен, келешекте өз қажеттіліктеріне пайдалана алатын тазаланған суды жинап тұратын сыйымды ыдыспен жабдықталуы керек.

5.4.9 Ешқандай құрылыс, төсемі жоқ аймақта, сонымен қатар аумақтың периметрі бойынша жасылдандыру қажет. Кәсіпорын аумағын периметрі бойынша борттық таспен немесегірек қабырғамен жабдықтау керек. Олар іргелес жатқан жет учаскелеріне судың тиюін болдырмайды.

5.4.10 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарында жасылдандыру аймағы бүкіл аумақтың кем болмауы керек, ал құрылыс асып кеткен жағдайда, жасылдандыру аймағы кем дегенде құрауы керек.

5.4.11 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының санитарлық-қорғау аймақтарын жасылдандыру уақытында, өсімдіктердің санитарлық-қорғау қасиеттерін, әшекейлілігін, өндірістік зарарлы заттардың бөлінуіне төзімділігін ескеру керек.

ЕСКЕРТПЕ 1 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы кәсіпорындардың алаңдарында гулдену кезінде қауыз, талшықты және түскен тұқымдар бөлетін ағаштар отырғызуға болмайды.

ЕСКЕРТПЕ 2 Шудан қорғанысты талап ететін өндірістік объектілерді қалың жапырақты ағашты-бұталы өсімдіктермен қоршау керек. Ол өсімдіктердің арасында қылқанды ағаштар көп болуы керек.

ЕСКЕРТПЕ 3 Өртке қарсы қашықтық шектеуінде қылқанды ағаштарды отырғызуға болмайды.

ЕСКЕРТПЕ 4 Зиянды заттарды ауаға тастайтын ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының алаңында зиянды заттардың атмосфералық ауады тарауына кедергі келтіретін қалың ағаш түптерін отырғызуға тыйым салынады.

5.4.12 Кәсіпорын үш ай бойы жалғасатын орташа жылдамдығы аймақтарда орналасса, желі басым болатын жақтан ені емес көшет ҚР ЕЖ 3.01-104 егістермен қоршалуы тиіс.

ҚР ҚН 3.01-04-2014

5.4.13 Құрылыс және ғимараттардың ағаштар мен тал-шіліктердің өсінен қашықтықты ережелер жиынтығының жұмыс сипаттарынан кем емес етіп ҚР ЕЖ 3.01-104 қабылдау керек.

5.4.14 Ауыл шарушылығы кәсіпорындары аумақтарында демалыс пен спортпен шұғылдану үшін жақсы жабдықталған алаңды ескерген жөн.

5.4.15 Тротуардың жүру бөлігіне қабысуы кезінде борттық тас деңгейінен жоғары, бірақ жүретін бөліктен жоғары ҚР ҚН 3.03-01-2013 ем болмауы керек.

Жаяу жүретін жолдардың автокөлік жолдарымен қиылысуына сай жобалау керек.

5.4.16 Мүгедектер мен халықтың қимылы шектеулі тобының еңбектерін пайдаланатын ауыл шарушылығы аумағында жолдарды, тротуарлар мен ғимаратқа кіруді қолданыстағы ҚР ЕЖ 3.06-15 «Ғимараттар мен имараттарды халықтың қимылы шектеулі топтары үшін қолжетімділіктің есебімен жобалау. Жалпы ережелері» және ҚР ҚН 3.06-01 «Ғимараттар мен имараттардың халықтың қимылы шектеулі топтары үшін қолжетімділігі» талаптарына сәйкес жобалау керек.

5.4.17 Қуыс бөліктерде орналасқан ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын қайта қалпына келтіру, сәйкес негіздеме негізінде, автокөлік жолдарының тротуардан бөлетін жасыл желе есебінен, ал олар болмаған жағдайда – соңғысын көшіру арқылы тротуар есебінен автокөлік жолдары енін ұлғайтуға рұқсат етіледі.

5.5 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының алаңдарын қорғау

5.5.1 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын қоршауды оларды қолдану, қорғау шарттары талаптарын есепке ала отырып және технологиялық жобалау нормаларына сәйкес жобалаған жөн.

5.5.2 Алаңдарды қоршау кезінде индустриалды дайындалған, қолданыстағы және әсемдік талаптарына сай мараттарды қолданады.

5.5.3 Қоршаудың жер асты бөліктерін су ықпалынан оқшаулау керек. Қоршау үшін қолданылатын тор, сым тот басуға қарсы жабынға ие болуы тиіс.

5.5.4 Қоршаудың түрі мен ұзындығын ҚР ережелер жиынтығына сәйкес қабылдауға кеңес беріледі.

5.6 Инженерлік желілерді орналастыру

5.6.1 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындары алаңдары мен өндірістік аймақтарында инженерлік желілерді олардың біріккен төсемшесін есепке ала отырып, инженерлік байланыстың бірыңғай жүйесі ретінде жобалау керек.

5.6.2 Инженерлік желілер мен ғимараттарды жобалау кезінде жобаланып жатқан инженерлік желілерге қатысты сәйкес құрылыс нормаларын және ҚР ҚНжЕ 3.05.04-85* «Сумен жабдықтау мен кәріздің сыртқы желілері және имараттары», сонымен қатар ҚР ҚН 3.01-03 «Өндірістік кәсіпорындардың жалпы жоспарлары» талаптарын орындауы қажет.

6 ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

6.1 Ғимараттар мен имараттардың арасындағы қашықтықты өртке төзімділіктің дәрежесіне, ғимараттың конструктивтік өрт қауіптілігінің класына және өндіріс санатына байланысты ҚР ережелер жинағында көрсетілген жұмыс сипаттарының мәндерінен кем емес етіп қабылдау керек.

6.2 Ғимараттар мен имараттардың арасындағы өртке қарсы қашықтықты, ашық жер бетіндегі қоймалардан ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты, сонымен қатар көрсетілген қоймаларға дейінгі қашықтықты, жанатын газдарға арналған газгольдерден ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты ҚР ережелер жинағынан алынған кестелер бойынша қабылдау керек.

6.3 Өрт бөлімшесін Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 16-қаңтардағы № 16 қаулысымен бекітілген «Объектілерді қорғауға арналған өрт техникасының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламентінің талаптарына сәйкес қарастыру керек және ортақ желі жолына шығатын жеке телімдерде орналастыру керек, бұл жерде өрт бөлімшелерінен шыққан шығатын жолдар мал айдайтын орындармен қиыспауы керек.

6.4 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының ғимараттары, имараттар мен құрылыстары «Ғимараттарды, үй-жайларды және имараттарды автоматты өрт сөндіру және автоматты өрт дабылы, хабарландыру және өрт кезінде адамдарды эвакуациялауды басқару жүйелерімен жабдықтауға қойылатын талаптар» техникалық регламентінің, ҚР ҚН 2.02-11 «Ғимараттарды, үй-жайлар мен құрылыстарды автоматтық өрт сигнализациясы, өрт сөндірудің автоматтық қондырғылары мен адамдарды өрт туралы хабарлау жүйелерімен жабдықтаудың нормалары» және белгілі тәртіпте бекітілген басқа да нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес автоматты өрт сөндіру және автоматты өрт дабылы, хабарландыру және өрт кезінде адамдарды эвакуациялауды басқару жүйелерімен жабдықталуы керек.

6.5 Кәсіпорындардың, ғимараттардың, имараттар мен құрылыстардың аумақтары «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламентінің 17-қосымшасының талаптарына сәйкес өрт сөндірудің алғашқы құралдарымен жабдықталуы керек.

7 ЖАЗАТАЙЫМ ОҚИҒАЛАРДЫҢ ҚАУІПСІЗДІГІ МЕН ПАЙДАЛАНУ КЕЗІНДЕГІ ҚОЛЖЕТІМДІЛІККЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

7.1 Нормативтік талаптары:

- ауыл шаруашылығы кәсіпорындары мен іргелес жатқан аумақтарды эксплуатацияға қойылатын талаптарды орындау кезінде жаяулар қайғылы жағдайлардың мүмкіндігін минимумға, байбаламдардың адамға жарақаттардың ұруы және жасауы оны өмір үшін орын ауыстырудың нәтижесінде түйістірген, соның ішінде егде жас, арбиған заттар, жүктерді орын ауыстырудың балалар және адамдары, электр аспаптарымен және қоюлармен, лифттердің көлік құралдарының орын ауыстыруы, рұқсат етілмеген рұқсат, пайдалануы немесе басқа инженерлік жабдықпен жобалануы және құрылысы салынуы керек;

ҚР ҚН 3.01-04-2014

- кәсіпорынның аумағы бойынша орын ауыстырудың қауіпсіздіктері үшін артық орын ауыстырулар, қолдану мұндай өндірістер ең жақсы түрмен мәліметтің талапқа сай болатын жүктерді орын ауыстырудың әдістері жүк ағындардың ұйымы жоқтық мәні болады;

- өнеркәсіптік кәсіпорындар мен іргелес жатқан аумақтар еңбектің қосымшасының орындарына дейін қимылдары шектеулі адамдарға кедергісіз рұқсаты қамтамасыз етілетіндей жобалануы және құрылысы салынуы керек.

7.2 Ғимараттар мен имараттардың арасындағы кіру жолдары, өту жолдары мен арақашықтықтары

7.2.1 Өндіріс аймағының сыртқы жүк және жолаушылардың көлік байланыстарын аудандық жоспарлау жобасы мен тұрғын орнының бас жоспарына сәйкес қарастыру керек.

Автомобиль жолдарының желісі жалпы желілік автомобиль жолдары мен өзара қоныс аймақтары бар ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының көлік байланыстарын қамтамасыз етуі тиіс.

7.2.2 Көлік түрлерін таңдауды, әдетте, рельссіз көлік етіп, техникалық-экономикалық негіз бойынша жүргізу қажет.

7.2.3 Кәсіпорындардың теміржол кіреберіс жолдарын ауыл қоныстары қоныстанған аймақтар шекарасында орналастыруға рұқсат етілмейді.

7.2.4 Көлік ағымдарындағы дайын өнімдер мен азықтардың көлік ағымдарындағы органикалық қалдықтармен (қи, тезек, калмен) қиылысуына рұқсат етілмейді.

7.2.5 Көлемі 5 га артық болатын ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының алаңдарында қоршау периметрі бойынша аралығы артық болмайтын екіден кем емес шығу жолдары болуы тиіс.

7.2.6 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының алаңдарындағы ғимараттар арасындағы арақашықтықты көлік және жаяу жүретін жолдар, инженерлік желілер, жасылдандыру алқаптарын ең жинақы орналастыру шарттары бойынша қабылдау қажет, бірақ ол қарсы тұрған ғимараттар мен құрылыстар арасындағы өртке қарсы, санитарлық және зооветеринарлық алшақтықтарынан кем болмауы тиіс.

7.2.7 Ғимараттар арасында, әдетте, бір автомобиль жолын (өту жолын) қарастыру керек.

7.2.8 Борт тасынан немесе автомобиль жолдарының бекітілген шетінің жиегінен ғимараттар мен имараттарға дейінгі қашықтықты ережел жинағы бойынша қабылдау керек.

7.2.9 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының алаңындағы көліктердің жүру енін көліктік және жаяу адамның жүру орындарын, инженерлік торларды, жас көшеттерді ескере отырып мүмкіндігінше кішірейту қажет, алайда жолдардың ені бір-біріне қарама-қарсы ғимараттардың өртке қарсы қашықтығындай болуға тиісті.

ЕСКЕРТПЕ Өтетін жолдың ені болып ғимараттардың сыртқы қабырғаларының арасындағы қашықтық табылады.

7.2.10 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының көлік жолдарын, өту жолдарын, кіре берістері мен жаяу жолдарын , соның ішінде автомобиль және темір жолдарын нормативтердің талаптарына және технологиялық жобалаудың нормаларына сәйкес жобалау керек.

7.2.11 Ғимараттар мен имараттардың алаң ішіндегі темір жолдық осьтен ара қашықтықты ережелер жиынтығы бойынша анықтауға болады.

7.2.12 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарындағы теміржолдық ену жолдары тұйыққа тірелген болуы керек.

7.2.13 Арқан аспалы жолдарды қолданған кезде арқан жолының жылжымалы құрамының габаритінен ғимаратқа, имаратқа, аумақтың жоспарлық белгілеріне дейінгі қашықтықты өнеркәсіптік көлікті жобалау ережелеріне сәйкес қабылдау керек.

7.3 Аумақтың мүгедектер мен халықтың қимылы шектеулі топтары үшін қолжетімділігі

7.3.1 Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын жобалау кезінде аумақтардың мүгедектер мен халықтың қимылы шектеулі топтары үшін қолжетімділікке қатысты нақты іс-шараларды жергілікті жағдайдың және МҚН 3.02-05 «Ғимараттар мен имараттардың халықтың қимылы шектеулі топтары үшін қолжетімділігі» қосымша талаптарының есебімен орындау керек.

7.3.2 Мүгедектер мен халықтың қимылы шектеулі топтарын вестибюль тобына, лифттілерге, қоғамдық мақсаттағы үй-жайларға және еңбек ету орындарына кедергісіз кірумен қамтамасыз ету керек.

Ғимараттың кіре берісіндегі деңгей айырмасында, лифт алдында, кіреберістерде пандустарды (немесе арбадағы мүгедектердің орын ауысуына арналған көтергіштерді), сонымен қатар мүгедектердің барлық тобына арналған қажетті жабдықтар мен құралдарды нормативтардың талаптарына сай қарастыру керек. Мұндай көтергіштердің конструкциялары пайдалануға беру жолдарының есептік (минималдық) енін кішірейтеуі керек.

7.3.3 Арбадағы мүгедектердің жеңіл көліктеріне арналған тұрақты орналастыруды гараж-тұрақтарда және автотұрақтара нормативтердің талаптарына сай қарастыру керек.

ӘОЖ 658.562

МСЖ 91.020

Негізгі сөздер: ауылдық елді мекендер, өндірістік аймақтар, қоғамдық орталықтар, ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының бас жоспарларының схемалары, ғимараттар мен имараттар арасындағы қашықтық, инженерлік желілер, алаңдардың құрылысын салудың минималдық тығыздығының көрсеткіштері
